



NGUYỄN HUY DU (chủ biên)  
GM. BÙI VINH - PGS.TS BÙI NGỌC (cố vấn cao cấp)

# CẨM NANG CỜ VUA VẬN ĐỘNG



**Road2ONE**

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN PHÁT TRIỂN HOẠT ĐỘNG CLB CỜ VUA HỌC ĐƯỜNG



Tình nguyện viên hoạt động CLB  
Cờ vua vận động - Cờ vua học đường (Road2ONE)

## NGUYỄN HUY DU

- ✓ Nhà sáng chế The Smart LIGHT
- ✓ Giám đốc Doanh nghiệp khoa học công nghệ DUCA
- ✓ Sáng lập Trung tâm siêu dữ liệu và xác thực số (MEDC)

Facebook: [www.fb.com/nguyenhuydu](https://www.facebook.com/nguyenhuydu)

Group: [www.fb.com/group/nguyenhuydu](https://www.facebook.com/group/nguyenhuydu)

Blog: [www.nguyenhuydu.vn](https://www.nguyenhuydu.vn)

Sinh ra và lớn lên tại Nam Định, tốt nghiệp ngành Công nghệ thông tin (tích hợp hệ thống thông tin và AI), với kinh nghiệm 18 năm làm việc trong lĩnh vực đào tạo và công nghệ thông tin. Từ năm 2017, khởi nghiệp đổi mới sáng tạo với sản phẩm đèn học thông minh The Smart LIGHT và hệ sinh thái công nghệ học liệu thông minh TOTA với các sản phẩm tiêu biểu: phòng thi thông minh (SmartROOM), học liệu số (uBASE) và cờ vua vận động (Road2).

### Thành viên:

- ✓ Kỷ lục gia của Hội Kỷ lục gia Việt Nam (2018);
- ✓ Ủy viên BCH Hội Bảo vệ Thiên nhiên & Môi trường Hà Nội (2020);
- ✓ Mạng lưới tri thức trẻ Việt Nam toàn cầu - VYSA Global (2020);
- ✓ Ủy viên BCH Hội Doanh nghiệp trẻ Hà Nội (khóa VII, VIII).

### Thành tích, khen thưởng:

- ✓ 2 Bằng khen của Bộ Giáo dục và Đào tạo (2004, 2018);
- ✓ 1 Bằng khen của Hội Sinh viên Việt Nam (2004);
- ✓ 2 Bằng khen của Bộ Công Thương (2014, 2015);
- ✓ 2 Bằng khen của Hội Nạn nhân chất độc da cam/dioxin Việt Nam (2011, 2014);
- ✓ 1 Bằng khen Tỉnh Đoàn Nam Định (1997);
- ✓ Kỷ niệm chương "Vì thế hệ trẻ" của Trung ương Đoàn (2007);
- ✓ Huy hiệu "Tuổi trẻ sáng tạo" (2018).

### Đạt giải thưởng, danh hiệu:

- ✓ Công trình tiêu biểu nhất giải thưởng "Tri thức trẻ vì giáo dục" (2018);
- ✓ Make in Vietnam của hạng mục "Thu hẹp khoảng cách số" (2020);
- ✓ Doanh nhân trẻ thủ đô tiêu biểu (2022).

### Văn bằng sáng chế, tác quyền:

- ✓ 2 Văn bằng sáng chế độc quyền (WIPO, NOIP);
- ✓ 5 Chứng nhận Quyền tác giả (COV).

### Sách đã xuất bản:

- ✓ Tỏa sáng từ những khát vọng cháy bỏng (NXB Lao động, 2017);
- ✓ Nước cờ hòa (NXB Kim Đồng, 2020);
- ✓ Nghề vương bụi phấn (NXB Văn học, 2021).

**NGUYỄN HUY DU (chủ biên)**

**GM. BÙI VINH - PGS.TS BÙI NGỌC (cố vấn cao cấp)**

# **CẨM NANG CỜ VUA VẬN ĐỘNG**

***Road2ONE - Hoạt động phi lợi nhuận của nhóm tác giả đồng hành  
tìm kiếm và tạo Tài Hoa Trẻ Việt Nam và Chương trình phát triển  
Cờ vua học đường của Bộ Giáo dục và Đào tạo.***

## LỜI TỰA

Cẩm nang Cờ vua vận động với mong muốn giới thiệu và hướng dẫn những kiến thức cơ động dành cho những người ủng hộ, tham gia phát triển hoạt động Cờ vua học đường. Cẩm nang này dành để tham khảo cho những nhà quản lý, thầy, cô đang phụ trách về giáo dục thể chất trong trường học.

### **Cuốn cẩm nang gồm 5 phần:**

Phần 1: Luật cơ bản cờ vua quốc tế

Phần 2: Cách sắp xếp bàn cờ vua

Phần 3: Ghi chép biên bản cờ vua

Phần 4: Tổ chức chơi Cờ vua vận động

Phần 5: Các mẫu biểu của Cờ vua vận động

Để cuốn cẩm nang này tiếp tục được hoàn thiện và phát huy được nhiều giá trị hơn nữa, đội ngũ biên soạn rất mong nhận được sự quan tâm và chia sẻ của các chuyên gia cờ vua, các kỳ thủ, các huấn luyện viên, chủ nhiệm câu lạc bộ và đặc biệt là đội ngũ giáo viên giáo dục thể chất của các nhà trường.

Mọi góp ý xin gửi về: [covuahocduong.vn@gmail.com](mailto:covuahocduong.vn@gmail.com)

Website: **[www.covuahocduong.edu.vn](http://www.covuahocduong.edu.vn)**

Bản quyền ***Cẩm nang Cờ vua vận động*** được đăng ký tại Cục Bản quyền tác giả - Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.

Thông tin chi tiết tại: **[www.covuavandong.vn](http://www.covuavandong.vn)**

## LỊCH SỬ MÔN CỜ VUA

Từ Ấn Độ trò chơi này được chuyển sang Trung Á, ở Ả rập, cờ vua được mang tên là “Satorrăng”, sau đó Satorrăng theo những cuộc chiến tranh, buôn bán du nhập vào Tây Ban Nha, Italia rồi lan rộng ra khắp châu Âu. Ở Châu Âu, SaToRrăng được mang tên mới như: Schanh (Đức); Szchung (Ba Lan), Chess (Anh), E chess (Pháp)...

Vào cuối thế kỷ thứ XV đến đầu thế kỉ XVI, luật chơi cờ vua bắt đầu được hình thành. Đến thế kỷ XVI-XVII các trường phái cờ bắt đầu xuất hiện với tư tưởng chủ đạo là: *Phối hợp chiến thuật*.

Sang thế kỷ thứ XVIII, cờ vua đi sâu vào châu Âu, khi đó Paris trở thành trung tâm cờ vua. Vào thời kì này A.Philidô (1726 -1795) kỳ thủ cờ vua người Pháp đã đưa ra công chúng một lối chơi mới: *Lối chơi thế trận liên hoàn*.

Cũng trong thời kì này, nổi lên các quán quân thành nôđôma (Italia) Đenriô, Posiani đưa ra lối chơi thoáng và phối hợp, đó là vũ khí chính của cuộc đấu. Những nhà chơi cờ lỗi lạc thành Nôđôma đi đến kết luận: “Thành công của ván cờ không chỉ phụ thuộc vào tấn công và nghị lực mà còn phụ thuộc vào giai đoạn tàn cuộc. Ai là người biết chơi khôn ngoan hơn thì sẽ thắng cuộc”.

Thế kỷ thứ XIX là sự kết hợp hài hoà giữa lối chơi phối hợp chiến thuật và lối chơi thế trận liên hoàn do các kỳ thủ nổi tiếng như: Vimhem Xtâynic, Alecxandơ Pêtorốp, Mikhain Trigôrin... đưa ra, và đây cũng chính là những trường phái mạnh của cờ vua hiện đại.

Trong thời kì này Philip Xtamma đã đi vào lịch sử môn cờ vua vì là người có công nghiên cứu để hoàn thiện các kí hiệu trên bàn cờ (hàng, ô, cột).

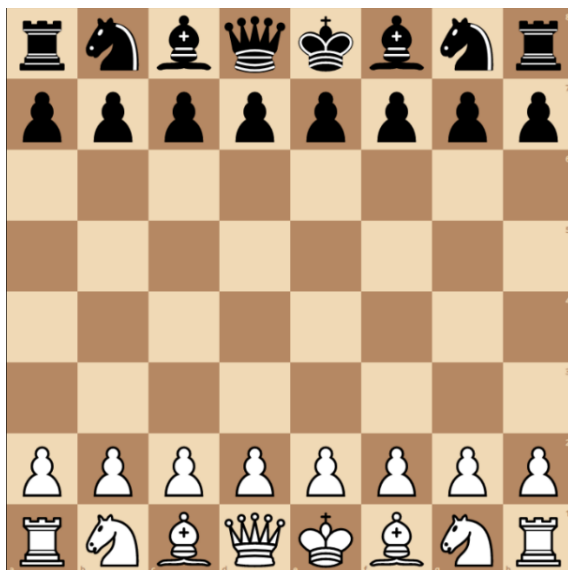
## Phần 1: LUẬT CƠ BẢN CỜ VUA QUỐC TẾ

***Cờ vua quốc tế là một bộ môn thể thao trí tuệ giúp tăng khả năng tư duy, tăng tính kiên trì và rèn luyện khả năng tập trung cao. Chính vì Cờ vua tạo được sự thú vị, hấp dẫn và mang tính linh hoạt nên phù hợp với nhiều lứa tuổi, để được nhiều người lựa chọn chơi.***

Nên khi tham gia vào bộ môn thể thao này, người chơi cần nắm đủ những quy định cơ bản về Luật Cờ vua quốc tế để cuộc chơi được diễn ra hiệu quả và thống nhất hơn.

### 1 - Luật chơi Cờ vua:

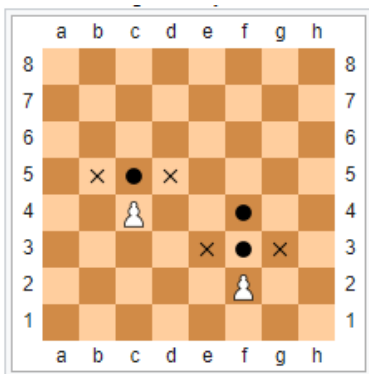
Trò chơi được diễn ra trên một không gian hình vuông, gọi là bàn cờ, gồm 8 hàng đánh số từ 1 đến 8 và 8 cột đánh chữ cái từ a đến h, tạo ra 64 ô nhỏ trên bàn cờ có hình vuông với các màu đậm nhạt xen kẽ nhau. Mỗi người chơi sẽ có ô tương ứng màu nhạt ở hàng cuối cùng bên tay phải của mình khi ngồi vào bàn chơi cờ, bàn cờ được đặt ở giữa hai kỳ thủ sao cho ô góc bên phải của đấu thủ phải là ô màu trắng.



Trước khi bắt đầu ván cờ, theo luật Cờ vua quốc tế, một đầu thủ sẽ có 16 quân cờ trắng và người còn lại có 16 quân cờ đen. Mỗi bên đen - trắng bao gồm: 1 quân Vua, 1 quân Hậu, 2 quân Xe, 2 quân Tượng, 2 quân Mã và 8 quân Tốt.

## 2 - Nguyên tắc nước đi của các quân cờ:

(i) Nước đi đặc của quân Tốt: Thể hiện ở những nước đi đầu tiên, quân Tốt có thể tiến 1 hoặc 2 ô về phía trước;

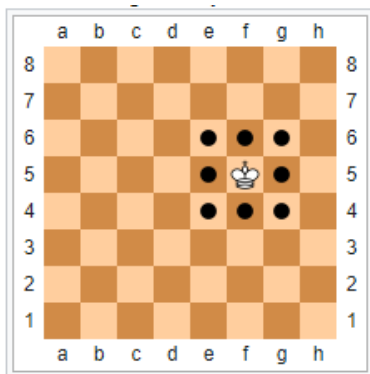


Nước ăn Tốt qua đường khi quân Tốt đối phương từ vị trí ban đầu tiến hai ô vượt qua ô cờ đang bị quân Tốt bên có lượt đi kiểm soát;

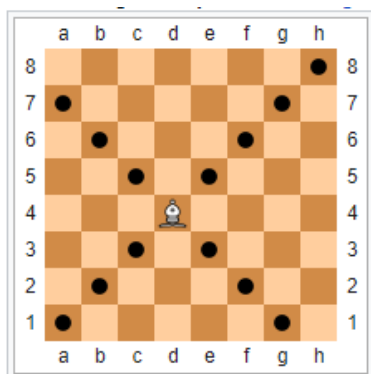
Phong cấp là khi một quân Tốt tiến tới hàng ngang cuối cùng buộc phải được đổi thành quân Hậu, hoặc quân Xe, hoặc quân Tượng hay quân Mã cùng màu,

thực hiện ngay trong nước đi này. Không được phong cấp thành quân Vua.

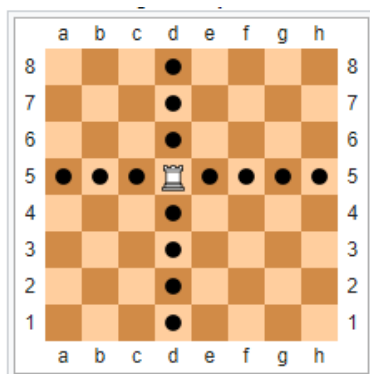
(ii) Nước đi của quân Vua: Có thể đi bằng 2 cách: (1) Đi từ ô cờ đang đứng tới một ô liền bên bất kỳ nếu như ô cờ đó không bị quân nào của đối phương tấn công. Ngay cả khi không di chuyển thì các quân đối phương vẫn có thể được coi là đang tấn công một ô.



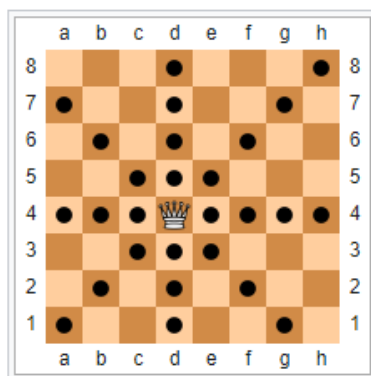
(2) Đi nhập thành của quân Vua và một trong quân Xe cùng màu. Trên cùng hàng ngang, một nước đi của quân Vua được tính khi quân Vua di chuyển hai ô từ ô ban đầu tới phía quân Xe nhập thành và khi đó quân Xe sẽ nhảy qua tới ô của quân Vua đi qua.



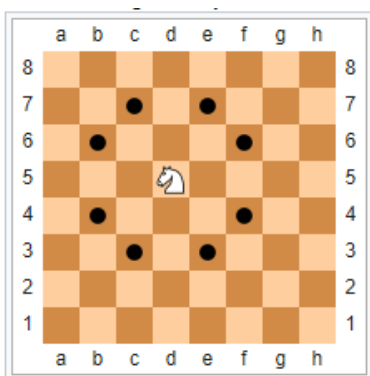
(iii) Nước đi của quân Tượng: Đi tới bất cứ ô cờ nào trên cùng đường chéo mà quân đó đang đứng;



(iv) Nước đi của quân Xe: Đi tới bất cứ ô cờ nào trên cùng cột dọc, hàng ngang từ vị trí quân đó đang đứng.



(v) Nước đi của quân Hậu: Đi tới bất cứ ô cờ nào trên cùng cột dọc, hàng ngang, đường chéo từ vị trí của quân đó;



(vi) Quân Mã: Đi từ ô vị trí hiện tại đến một trong các ô gần nhất không nằm trên cùng hàng ngang, cột dọc, đường chéo với ô quân đó đang đứng.

Lưu ý chung: Trừ nhập thành, chỉ quân Mã mới được phép nhảy qua ô có quân đang đứng.



### **3 - Điều kiện nhập thành:**

Việc nhập thành chỉ có thể được phép nếu tất cả các điều kiện sau được đảm bảo vào thời điểm thực hiện việc nhập thành:

+/ Quân Vua chưa bao giờ bị di chuyển.

+/ Quân Xe tham gia vào nhập thành cũng chưa bao giờ bị di chuyển.

+/ Không có quân nào nằm giữa quân Vua và Xe đó.

+/ Các ô mà quân Vua sẽ di chuyển qua không nằm dưới sự kiểm soát (ô hay đường nằm trong tầm chiếu) của quân đối phương, cũng như việc nhập thành không làm được khi bị chiếu.

Các yêu cầu cho việc nhập thành còn có thể phức tạp hơn những quy tắc trên đây. Để làm rõ vấn đề này, cần khẳng định là nhập thành vẫn có thể thực hiện khi:

+/ Quân Xe tham gia nhập thành có thể đang bị tấn công.

+/ Quân Xe tham gia nhập thành có thể di chuyển qua hoặc đứng vào các ô bị kiểm soát bởi quân đối phương.

+/ Quân Vua có thể đã từng bị chiếu trước đây, nhưng miễn có quân hộ giá và không bị chiếu ở thời điểm nhập thành.

### **4 - Thực hiện các nước đi trên bàn cờ:**

(i) Các nước đi phải được thực hiện chỉ bằng một tay.

(ii) Đấu thủ có lượt đi chỉ có quyền sửa một hay nhiều quân cho đúng ô của chúng nhưng phải thông báo trước ý định bằng cách báo ngay cho đối thủ biết. Ví dụ: Có thể sử dụng bằng cách nói: “Sửa hoặc Tôi sửa”. Đối phương đồng ý, rồi mới tiến hành sửa quân”.

(iii) Ngoài trường hợp được quy định ở trên, nếu đấu thủ có lượt đi cố ý chạm vào thì: Một hay nhiều quân của mình đấu

thủ phải di chuyển quân bị chạm đầu tiên nếu quân đó có thể di chuyển được; Một hay nhiều quân của đối phương thì đối thủ phải bắt quân bị chạm đầu tiên nếu có thể; Đấu thủ chạm quân đối với phân khác màu thì phải bắt quân của đối phương bằng quân của mình, hoặc nếu điều đó không đúng luật thì phải đi hoặc bắt quân bị chạm đầu tiên nếu quân đó có thể đi được hoặc bắt được.

(iv) Nếu một kỳ thủ cố ý chạm vào quân Vua và quân Xe của mình, thì phải nhập thành về phía quân Xe đó nếu nước nhập thành hợp lệ. Nếu một đấu thủ cố ý chạm vào quân Xe trước và sau đó là quân Vua của mình, đấu thủ đó không được phép nhập thành tại nước đi này và tình huống sẽ được giải quyết theo quy định.

(v) Nếu không một quân nào trong số các quân đã chạm có thể di chuyển được, hoặc bắt quân được, thì đấu thủ có thể thực hiện một nước đi bất kỳ khác hợp lệ (bị tính 01 lỗi kỹ thuật).

(vi) Đấu thủ mất quyền khiếu nại các vi phạm luật này của đối phương nếu đã cố tình chạm tay vào quân cờ.

## **5 - Luật bắt quân, chiếu và chiếu hết:**

(i) Bắt quân: Trong thi đấu khi muốn bắt quân đối phương: Cần nhắc quân đối phương bỏ ra khỏi bàn cờ, tiếp tục dùng quân ta để bắt đưa vào vị trí quân bị bắt của đối phương.

Chú ý: Thực hiện đúng cách bắt quân, tuyệt đối không được dùng quân ta đá hay hất quân của đối phương trên bàn cờ.

(ii) Chiếu: Khi di chuyển quân ta đến một vị trí để chuẩn bị bắt Vua đối phương được gọi là “Chiếu”. Lúc này, đấu thủ có quân Vua đang bị Chiếu phải thực hiện nước đi tìm cách chấm dứt thế bị chiếu của quân Vua.

### ***Phương cách chấm dứt thế bị chiếu:***

- + Dùng quân ta bắt quân đang chiếu của đối phương.
- + Dùng quân ta cản đường chiếu của quân đối phương (khi bị quân Mã chiếu sẽ không thể cản được).
- + Di chuyển quân Vua đến một ô khác mà không bị chiếu.

(iii) Chiếu hết: Xảy ra khi sử dụng 3 phương cách chấm dứt thế bị chiếu nhưng không thể nào chấm dứt được thế bị chiếu gọi là chiếu hết. Lúc này, đấu thủ có quân Vua bị chiếu hết bị xử thua và kết thúc ván đấu.

## **5 - Kết thúc ván cờ:**

Trong Luật Cờ vua quốc tế sẽ chia ra 2 trường hợp để kết thúc ván cờ.

(i) Kết thúc thắng: Khi ván cờ được hoàn thành khi đấu thủ chiếu hết Vua đối phương bằng một nước đi hợp lệ sẽ thắng ván cờ đó và ngay lập tức kết thúc hoặc đấu thủ thắng ván cờ khi đối phương tuyên bố xin thua, ván cờ kết thúc ngay lúc đó.

(ii) Kết thúc hòa: Một bên không còn nước đi hợp lệ. Ví dụ: Khi quân một bên đã bị ăn hết chỉ còn quân Vua. Tuy quân Vua không bị chiếu nhưng trường hợp này quân Vua cũng không còn nước nào có thể đi thì ván cờ hòa.

Khi cả hai bên không còn khả năng chiếu hết đối phương. Ví dụ: Cả hai bên chỉ còn mỗi quân Vua, không còn quân nào khác có thể chiếu đối phương.

Ván cờ hòa khi theo sự thỏa thuận của hai đấu thủ hoặc một thế cờ xuất hiện quá 3 lần trên bàn cờ. Ví dụ: Quân Mã chiếu vua ở cùng một vị trí 3 lần thì xem như hòa cờ.

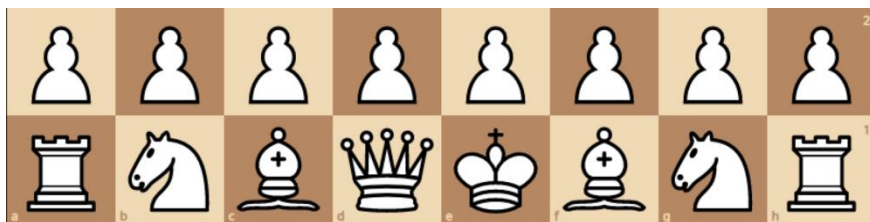
Ván cờ tiếp tục giải quyết hòa khi trong 50 nước đi cuối cùng không có sự di chuyển tốt hoặc không có sự bắt quân nào.

## Phần 2: CÁCH SẮP XẾP BÀN CỜ VUA

**Cờ vua là một trong những trò chơi và môn thể thao trí tuệ có số người chơi đông đảo nhất trên thế giới. Cờ vua không quá khó để chơi nhưng với một người mới bắt đầu, có thể gặp khó khăn trong việc nhận biết các quân cờ và sắp xếp bàn cờ.**

### 1 - Tên, cách gọi và hình dạng các quân cờ:

Cờ vua là trò chơi 2 bên chơi, chia thành bên đen và bên trắng. Trong bàn cờ vua, mỗi bên người chơi cầm 16 quân cờ, bao gồm 8 Tốt, 2 Mã, 2 Tượng, 2 Xe, 1 Hậu và 1 Vua.



Quân cờ vua màu trắng



Quân cờ vua màu đen

Tùy thuộc vào từng bộ bàn cờ vua, chất liệu bàn cờ thì hình dạng của các quân cờ Vua có thể khác nhau đôi chút, nhưng về tổng thể thì hình dạng của chúng sẽ có phần tương đồng với hình ảnh trên.

Ký hiệu quân cờ vua với tiếng Việt:

**V** (Vua); **H** (Hậu); **X** (Xe); **M** (Mã); **T** (Tượng).

Ký hiệu quân cờ vua với tiếng Anh:

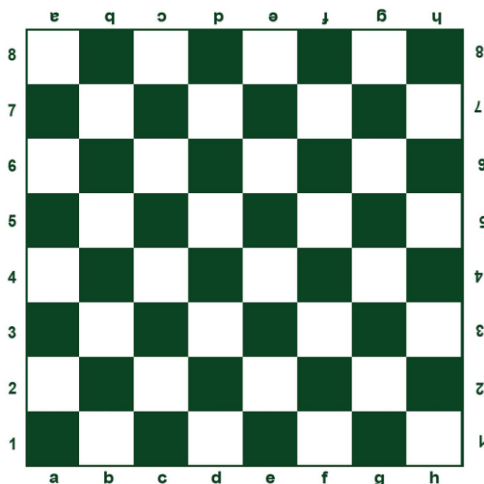
**K**-King (Vua); **Q**-Queen (Hậu); **B**-Bishop (Tượng); **N**-Knight (Mã); **R**-Rook (Xe).

Lưu ý: Quân Tốt (Pawn) không có kí hiệu.

## 2 - Bàn cờ vua:

Bàn cờ vua có hình vuông, có thể làm bằng giấy, bằng gỗ, bằng nhựa. Được chia làm 8 hàng và 8 cột, tạo thành 64 ô đen trắng xen kẽ nhau như hình.

Các hàng và các cột của bàn cờ vua được đánh thứ tự chiều ngang từ a đến h, và chiều dọc từ 1-8. Việc đánh dấu này phục vụ cho ghi chép biên bản cờ vua.



## 3 - Cách sắp xếp bàn cờ vua:

Để bắt đầu một ván cờ vua, nhiệm vụ đầu tiên của người chơi đó là cần đặt đúng và đủ các quân cờ vua của bên mình vào vị trí bắt đầu.

(i) Bước 1: Đặt bàn cờ sao cho ô vuông tại góc dưới cùng bên phải là ô màu trắng ở mỗi bên người chơi hay chính là dọc các cạnh được đánh dấu từ a-h.

(ii) Bước 2: Đặt quân Xe

Xe là quân cờ đầu là một đĩa tròn. Đặt hai quân Xe vào hai ô ngoài cùng mỗi bên cạnh. Với quân trắng, đó là vị trí a1 (giao giữa cột a và hàng 1) và h1.

(iii) Bước 3: Đặt quân Mã

Quân Mã là quân cờ có hình chú ngựa. Đặt hai quân Mã vào hai ô bên cạnh hai ô Xe. Chẳng hạn với quân trắng, đó là vị trí ô b1 và ô g1.

(iv) Bước 4: Đặt quân Tượng

Tượng là quân cờ cao có đầu tròn, và một rãnh nhỏ. Đặt quân Tượng vào hai ô bên cạnh ô Mã. Với quân trắng, đó là vị trí ô c1 và f1.

(v) Bước 5: Đặt quân Hậu

Quân Hậu là quân cao thứ hai, sau quân Vua, có đầu đội vương miện. Đặt quân Hậu vào ô có màu trùng với màu của màu người chơi đang cầm. Ví dụ: Cầm quân trắng thì đặt ở ô màu trắng, nếu cầm quân đen thì đặt quân Hậu vào ô màu đen. Hai quân Hậu của hai bên sẽ nằm trên cùng một hàng dọc đó là hàng d.

(vi) Bước 6: Đặt quân Vua

Quân vua là quân cờ cao nhất, phía trên có vương miện và hình chữ thập. Đặt quân Vua vào ô cuối cùng của hàng e, bên cạnh quân Hậu.

(vii) Bước 7: Đặt các quân Tốt

Sau khi hoàn thành hàng đầu tiên, sẽ còn lại 8 quân Tốt. Đặt các quân Tốt vào hàng thứ hai, liền kề với hàng đầu tiên. Đối với quân Trắng, thì đó là hàng đánh số 2, quân Đen là hàng đánh số 7. Các quân Tốt có nhiệm vụ và chức năng như nhau, vì vậy có thể đặt chúng bất kì trên hàng này.

### Phần 3: GHI CHÉP BIÊN BẢN VÁN CỜ VUA

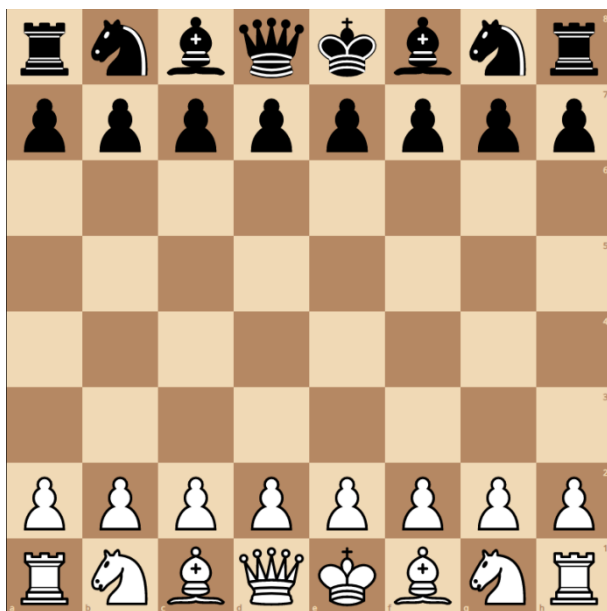
***Biên bản ván cờ là một bản ghi các nước đi của 2 kỳ thủ trong một ván đấu. Trong quá trình diễn ra ván đấu, mỗi đấu thủ phải tự ghi cả nước đi của mình và nước đi của đối phương vào biên bản ván cờ.***

Nhờ có biên bản ván cờ, ta có thể dễ dàng lưu giữ và xem lại các ván cờ của mình. Việc này có rất nhiều ý nghĩa trong việc học tập cờ vua.

#### 1 - Bàn cờ vua và kí hiệu các quân cờ:

##### (i) Bàn cờ vua

Bàn cờ vua có hình vuông 8x8, gồm 64 ô đen trắng xen kẽ nhau và được đánh thứ tự chiều ngang từ a đến h, và chiều dọc từ 1-8. Các ô là giao điểm sẽ được đặt tên theo chữ cái (hàng ngang) - số (hàng dọc).



Ví dụ ô **b2**: tức là ô giao điểm của hàng b, cột 2.

## (ii) Các quân cờ vua

Các quân cờ Vua được kí hiệu tên viết tắt của chúng.

Ký hiệu quân cờ vua với tiếng Việt:

**V** (Vua); **H** (Hạu); **X** (Xe); **M** (Mã); **T** (Tượng).

Lưu ý: Quân Tốt không có kí hiệu.

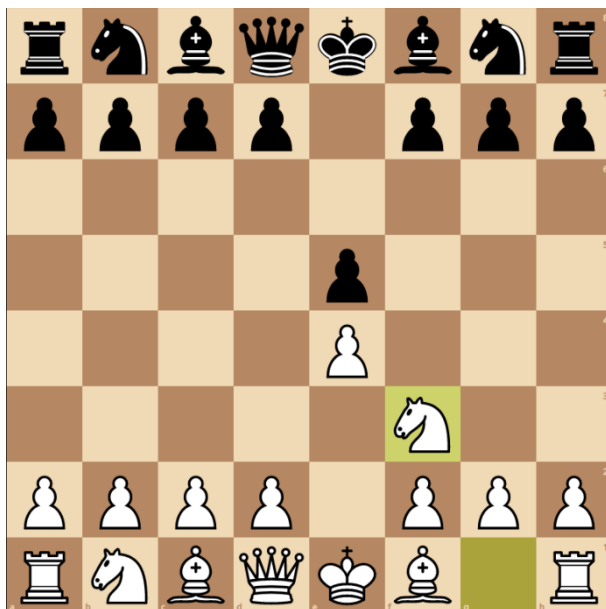
## 2 - Cách ghi chép biên bản ván cờ vua:

(i) Cách ghi chép nước đi cơ bản: Ký hiệu viết tắt của quân cờ (viết chữ in) + ô di chuyển đến (viết chữ thường).

Ví dụ: Thế cờ dưới đây được ghi như sau:

1. e4 e5

2. Mf3



Trong luật chơi cờ vua cơ bản, giúp chúng ta biết sẽ có một số nước di chuyển quân cơ bản như ăn quân, bắt quân... Cách ghi chép chi tiết như sau:



(ii) Cách ghi chép ván cờ khi bắt quân:

Nước bắt quân thường được thể hiện bằng ký tự “x” chen giữa.

(iii) Cách ghi chép ván cờ khi nhập thành:

Nước nhập thành gần (nhập thành cánh VUA) ta ghi: 0-0

Nước nhập thành xa (nhập thành cánh HẬU) ghi: 0-0-0

(iv) Cách ghi phong cấp cho Tốt:

Nước phong cấp được biểu diễn bằng dấu “=”

Ví dụ: g8=H hay h1=M (tốt đến ô g8 thành Hậu hay tốt đi h1 thành Mã).

(v) Cách ghi chiếu Vua:

Nước chiếu được thể hiện bằng dấu “+” ghi ở cuối nước đi.  
Vd: Xd1+

Nước chiếu bí thể hiện bằng dấu “#”, cũng ghi ở cuối nước đi.  
Vd: Mf7#

(vi) Cách ghi kết quả ván đấu:

Sau khi đấu xong ván cờ, ghi kết quả bằng các điểm số:

1 - 0 (Trắng thắng);

1/2 - 1/2 (hòa);

0 - 1 (Đen thắng).

(vii) Ngoài ra còn 1 số cách ghi để đánh giá nước cờ:

Cơ bản hữu ích cho những người bình luận ván cờ. Ví dụ nếu trên bàn cờ: Xc7+ (quân Xe c7 chiếu, quân Hậu cũng chiếu) đây là 1 nước rất hay, người bình luận sẽ ghi: Xc7+!!

! nước đi hay;

!! nước rất hay;

+ - trắng ưu thế tuyệt đối;

- + đen ưu thế tuyệt đối;

? nước cờ không hay (sai lầm).

?? nước đi quá tệ.

### **3 - Lời khuyên khi ghi biên bản cờ vua:**

(i) Thứ nhất: Ghi biên bản, nên tự ghi cho cả bên Trắng và bên Đen. Có nhiều kỳ thủ chỉ ghi lại những nước đi của mình, để rồi cuối cùng không thể xem lại ván cờ, vì thiếu đi phần nước đi của đối phương.

(ii) Thứ hai: Thực tế khi thi đấu, chúng ta thường bị cuốn theo diễn biến ván cờ mà quên ghi lại một nước đi nào đó. Điều này cũng gây rất nhiều khó khăn khi ta muốn xem lại.

Do đó, duy trì thói quen: chia từng nước đi của ván cờ thành 2 giai đoạn:

+ / Sau khi đối thủ vừa đi xong;

+ / Trước khi thực hiện nước đi của mình.

Sau khi đối phương vừa đi xong, lập tức ghi lại nước đi đó. Thậm chí là không cần phải suy nghĩ. Ghi lại nước đi trước, rồi hãy bắt đầu suy nghĩ xem họ đang có dự định gì.

Trước khi đi quân, hãy ghi ra biên bản nước đi dự kiến. Thậm chí ở những trận đấu có đặt đồng hồ, thói quen như này cũng rất tốt: vừa tránh quên ghi lại, vừa giúp ta có thêm cơ hội để cân nhắc về nước đi của mình. Nếu thấy nước đi dự kiến có vẻ gì đó không ổn, đừng ngại sửa hoặc xóa.

(iii) Thứ ba: Nếu có thể, hãy cùng đối thủ xem lại biên bản ván cờ sau khi trận đấu kết thúc. Việc xem lại ván đấu cùng với đối thủ là một cách rất hay để tiến bộ giúp nâng cao tâm lý thi đấu và hiểu thêm về những diễn biến đã xảy ra trên ván cờ.

## Phần 4: TỔ CHỨC CHƠI CỜ VUA VẬN ĐỘNG

***Cờ vua vận động được cải tiến và nâng cấp cách thức chơi dựa trên luật cờ vua quốc tế về quy định vị trí ô bàn cờ, các quân cờ và nước đi của từng quân cờ. Tuy nhiên, để phối kết hợp giữa vận động tư duy và vận động thể lực Cờ vua vận động có những quy định riêng về phương thức: số người tham gia trong ván đấu, quy định về chỉ huy, di chuyển quân và chạy bấm đồng hồ thời gian.***

Với những người chơi Cờ vua vận động ngoài việc suy nghĩ tìm nước đi giống như Cờ vua truyền thống, còn phải vận động cơ thể không thua kém các môn thể thao khác. Việc thắng thua trong Cờ vua vận động còn phụ thuộc cao vào khả năng phối hợp thành viên đội/nhóm, tính tổ chức và kỷ luật cao của người chơi.

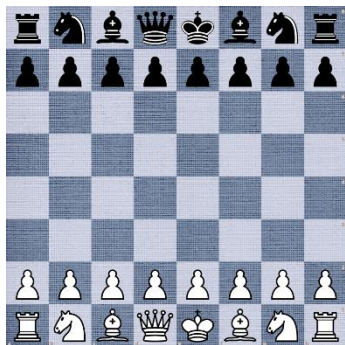
Như môn giáo dục thể chất khác, Cờ vua vận động (cờ vua + môn chạy) có thể coi như là môn thi đấu thể thao tích hợp: cờ vua + nhảy xa, + nhảy cao, + bóng rổ, + bóng đá, + đẩy tạ, + xà đơn, + bắn cung... dễ dàng tổ chức tập luyện, thi đấu.

### 1 - Phương tiện thi đấu:

+/- 01 bộ quân cờ vua kích thước lớn (thường gọi là quân cờ vua khổng lồ với chiều cao từ 35 đến 80 cm hoặc lớn hơn);



+/- Bàn cờ với 64 ô tiêu chuẩn có thể kẻ theo màu sáng tối hoặc ghép ô (kích thước trung bình mỗi ô từ 60 đến 90 cm);



+/- 01 đồng hồ đếm thời gian;

+/- 07 cờ hiệu; 02 đỏ, 02 xanh, 02 vàng, 01 trắng (trọng tài);



+/- Khuyến khích mỗi đội nên có đồng phục thi đấu riêng;

## **2 - Đội hình thi đấu tiêu chuẩn:**

Mỗi đội tiêu chuẩn gồm 06 kỳ thủ chính thức với 3 nhiệm vụ:

+/- 02 kỳ thủ vị trí chỉ huy (cờ đỏ: Đ1 và Đ2; Đ1 là đội trưởng)

+/- 02 kỳ thủ vị trí di chuyển quân cờ (cờ vàng: V1 và V2)

+/- 02 kỳ thủ chạy bấm thời gian (cờ xanh: X1 và X2)

+/- Mỗi đội được chuẩn bị từ 2 đến 4 kỳ thủ dự bị cho mỗi ván thi đấu (T1 và T2 hoặc T1 đến T4);

+/- Mỗi đội có 1 huấn luyện viên trưởng (bắt buộc) và 1 huấn luyện viên phó (khuyến khích).

### 3 - Quy định các bước tổ chức ván đấu:

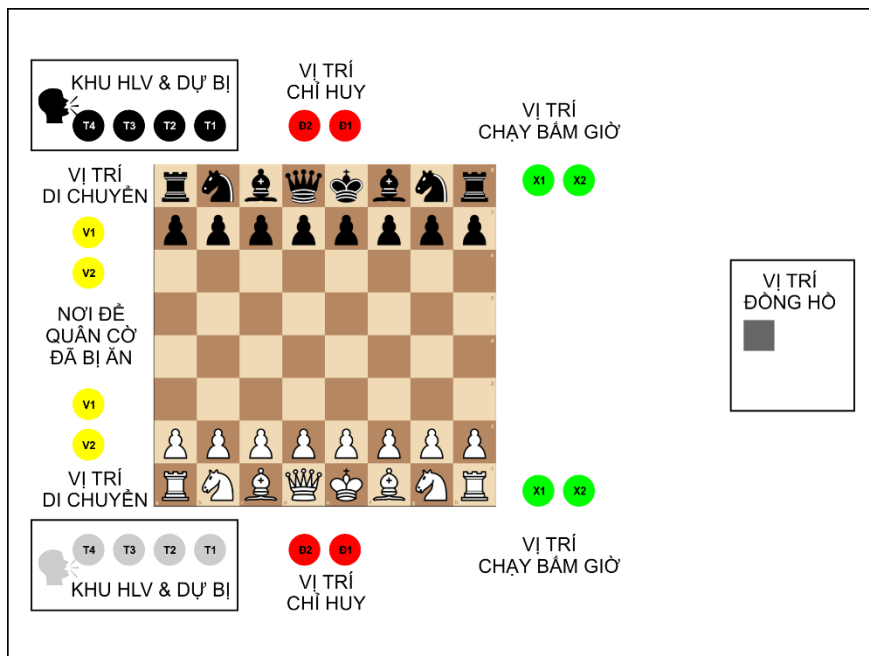
+/- Bước 1: Sắp xếp đội hình theo nhiệm vụ: 2 chỉ huy, 2 di chuyển quân và 2 bấm đồng hồ;

+/- Bước 2: Hai kỳ thủ của mỗi vị trí luôn phiên trao cờ để triển khai nhiệm vụ;

+/- Bước 3: Bốc thăm chọn màu quân và thống nhất thời gian của ván đấu;

+/- Bước 4: Thực hiện thi đấu theo luật cờ vua quốc tế (trắng xuất phát trước);

### 4 - Vị trí sắp xếp vị trí đội hình, không gian thực hiện:



### 5 - Quy định triển khai quân:

+/- 1 kỳ thủ ở vị trí giữ cờ đỏ ghi biên bản (Đ2) di chuyển quân xong, kỳ thủ chỉ huy (Đ1) ra khẩu lệnh để kỳ thủ giữ cờ vàng (V1) nghe lệnh di chuyển quân theo đúng nước đi;

+/ 2 kỳ thủ ở vị trí giữ cờ vàng (V1 và V2) luôn phiên thực hiện di chuyển quân cờ đúng vị trí của chỉ huy theo khẩu lệnh;

+/ 2 kỳ thủ ở vị trí giữ cờ xanh (X1 và X2) chỉ được chạy bấm đồng hồ khi quân cờ di chuyển đúng vị trí chỉ huy và người di chuyển đã phải rời bàn cờ; Khi chạy bấm đồng hồ xong thì vị trí chỉ huy mới được trao cờ đỏ cho kỳ thủ (Đ2) chỉ huy tiếp;

## **6 - Công tác trọng tài và phạt lỗi:**

Mỗi thành viên trong đội bị truất quyền thi đấu khi bị 3 lỗi của trọng tài trong 1 ván đấu. Khi bắt lỗi trọng tài phát cờ trắng.

(i) Lỗi phạt đối với kỳ thủ dự bị:

+/ Vào thi đấu mà trọng tài chưa cho phép;

+/ Chỉ huy, di chuyển quân, bấm đồng hồ thay vị trí bất tri của kỳ thủ chính thức;

+/ Không vào vị trí thi đấu khi Huấn luyện viên (HLV) đã chốt vị trí thay người.

(ii) Lỗi phạt đối với vị trí chỉ huy (Đ1 hoặc Đ2):

+/ Chưa ghi vào biên bản nước di chuyển đã để vị trí cầm cờ đỏ chỉ huy ra khẩu lệnh;

+/ Chỉ huy khẩu lệnh sai quy định (mã vị trí hoặc tên quân cờ);

+/ Tham gia di chuyển quân hoặc chạy bấm giờ;

+/ Không rời vị trí chơi khi HLV đã báo trọng tài thay người.

(iii) Lỗi phạt đối với vị trí di chuyển quân cờ (V1 hoặc V2):

+/ Di chuyển quân trước khi vị trí chỉ huy phát cờ đỏ;

+/ Không luân phiên vị trí cờ vàng để chỉ huy (X1 hoặc X2);

+/ Làm đổ quân cờ khác trên bàn cờ hoặc di chuyển sai vị trí chỉ huy (Đ1 hoặc Đ2) đã chỉ đạo.

+/ Không rời vị trí chơi khi HLV đã báo trọng tài thay người.

(iv) Lỗi phạt đối với vị trí chạy bấm đồng hồ (X1, X2):

+/ Tự xuất phát chạy bấm giờ khi vị trí di chuyển chưa phát cờ vàng (V1 hoặc V2);

+/ Bấm đồng hồ sai quy định tiêu chuẩn FIDE;

+/ Không luân phiên vị trí phát cờ xanh để báo về chỉ huy (Đ1 hoặc Đ2);

+/ Không rời vị trí chơi HLV đã báo trọng tài thay người.

## **7 - Quy định về người và thay người:**

Kỳ thủ bị thay ra chưa bị 3 lỗi phạt và đội hình còn đủ người dự bị thay thế;

Khi HLV yêu cầu thay người, kỳ thủ bị thay ra phải rời vị trí thi đấu trong 5 giây;

Kỳ thủ thay ra không được quay trở lại chơi trong ván đấu đó.

Tùy vào nhóm tuổi người chơi, ngoài chơi theo đồng đội tiêu chuẩn (6 người/đội), ván đấu có thể tổ chức theo: chơi đơn (1 đấu 1), chơi đôi (2 đấu 2), chơi nhóm (3 đến 5 người/nhóm).

## **8. Thời gian, xử thắng thua và hòa của ván đấu:**

(i) Thời gian 1 ván đấu được lựa chọn phù hợp: 5 phút (tạo kịch tính); 10 phút (tạo hấp dẫn); 25 phút (để tập luyện). Khi phân xử lỗi hoặc hướng dẫn cần bấm dừng thời gian thi đấu.

(ii) Phân xử thắng thua: Bị xử thua khi đội hình không còn đủ 1 trong 3 vị trí: chỉ huy, di chuyển quân hoặc bấm giờ; Hết giờ thi đấu theo quy định; Hoặc quân Vua trên bàn cờ bị chiếu hết.

(iii) Phân xử hòa: Hai đội trưởng hoặc thống nhất hòa cờ; Ván cờ hòa theo luật cờ vua quốc tế;

(iv) Xét ưu thế, bốc thăm: Trong trường hợp ván đấu hòa mà cần chọn đội đi tiếp, đội bị ít lỗi hơn sẽ là đội ưu tiên được chọn. Nếu vẫn cân bằng, sẽ tổ chức bốc thăm lựa chọn.

**Phần 5: CÁC MẪU BIỂU CỦA CỜ VUA VẬN ĐỘNG**

Để thuận tiện trong việc hướng dẫn chơi và tổ chức thi đấu, Cờ vua vận động có một số mẫu biểu về: danh sách & thông tin đăng ký, ghi biên bản ván đấu, bảng theo dõi lỗi ván đấu.

**1 - Mẫu Danh sách đội chơi:****DANH SÁCH & THÔNG TIN ĐĂNG KÝ**

Tên CLB, tên đội chơi:

Tên trường, đơn vị:

<b><i>TT</i></b>	<b><i>Họ và tên</i></b>	<b><i>Vị trí</i></b>
1		Đội trưởng (Đ1)
2		Chỉ huy (Đ2)
3		Di chuyển quân (V1)
4		Di chuyển quân (V2)
5		Bấm giờ (X1)
6		Bấm giờ (X2)
7		Dự bị
8		Dự bị
9		Dự bị
10		Dự bị
11		HLV trưởng (nếu có)
12		Trưởng đoàn (nếu có)
13		Trọng tài 1 (nếu có)
14		Trọng tài 2 (nếu có)

**Ghi chú:** Tùy thuộc vào tính chất ván đấu hay đơn vị tổ chức thi đấu, các đội chơi có thể chọn 2 đến 4 kỹ thủ dự bị.



2 - Mẫu Ghi Biên bản ván đấu:

Tên giải đấu/ván đấu					
Thời gian:			Vòng/bảng đấu:		
Đội quân Trắng			Đội quân Đen		
Trắng	TT	Đen	Trắng	TT	Đen
	1			17	
	2			18	
	3			19	
	4			20	
	5			21	
	6			22	
	7			23	
	8			24	
	9			25	
	10			26	
	11			27	
	12			28	
	13			29	
	14			30	
	15			31	
	16			32	
Kết quả chung cuộc					

**Ghi chú:** Thêm dòng để phục vụ những ván đấu kéo dài hơn.

3 - Biên bản ghi lỗi

BẢNG THEO DÕI LỖI VÁN ĐÁU

Tên giải đấu/ván đấu:

Thời gian thi đấu:

<i>Đội Trắng</i>	<i>Lỗi thi đấu</i>			<i>Đội Đen</i>	<i>Lỗi thi đấu</i>		
Đ1							
Đ2							
V1							
V2							
X1							
X2							
T1							
T2							
T3							
T4							
HLV							
Cộng				Cộng			
Trọng tài 1				Trọng tài 2			
Trọng tài 3				Trọng tài 4			

**Ghi chú:** Trọng tài theo dõi đánh dấu **X** vào ô lỗi thi đấu.



Chuyên gia, cố vấn cao cấp  
Chương trình Cờ vua học đường

### PGS.TS BÙI NGỌC

- ✓ Kiện tướng cờ vua quốc gia
- ✓ Trưởng phòng Đào tạo và Quản lý khoa học

#### Nơi công tác:

- ✓ Viện Khoa học Thể dục thể thao - Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch;
- ✓ Ủy viên Ban chấp hành Liên đoàn cờ Việt Nam;
- ✓ Trưởng ban Đối ngoại và Hợp tác quốc tế, Liên đoàn cờ tướng Việt Nam.

#### Một số thành tích nổi bật:

- ✓ Bằng khen Thủ tướng chính phủ (2021);
- ✓ Chiến sĩ thi đua cấp Bộ (2018, 2020);
- ✓ Bằng khen Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015);
- ✓ Bằng khen Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2008, 2015, 2018, 2020).

#### Xuất bản sách và các công trình nghiên cứu khoa học:

- ✓ Chủ nhiệm 02 đề tài cấp Bộ, 10 đề tài cấp cơ sở;
- ✓ Tác giả trên 40 bài báo khoa học đăng trên các tạp chí trong nước và quốc tế;
- ✓ Chủ biên bộ sách Road2GM Rèn luyện kỹ năng chiếu hết;
- ✓ Chủ biên bộ sách Khai cuộc cơ bản trong cờ vua;
- ✓ Chủ biên sách Giáo khoa Giáo dục thể chất 7;
- ✓ Đồng chủ biên bộ sách Road2GO - Cờ vua từng bước từng bước một;
- ✓ Tham gia biên soạn: Sách Giáo trình cờ vua; Sách Giáo trình cờ tướng, Sách hệ thống các bài tập cờ vua, Sách thuật ngữ cờ vua.

**GIFT**  
VOUCHER

**THẺ ƯU ĐÃI**



Mã: **COVUA**



Kiểm tra hạn dùng tại:  
**d.ucard.vn**

HÃNG TÀI TRỢ

THE SMART®  
**LIGHT**

TRỊ GIÁ  
**365.000**  
VNĐ

Verified by  
**MEDE**  
SẼO DỮ LIỆU - XÁC THỰC SỐ



Quét mã QR-Code  
để đặt mua online.



**GM. BUI VINH**

Cố vấn cao cấp  
Chương trình phát triển  
Cờ vua học đường

- ✓ Đại kiện tướng cờ vua quốc tế;
- ✓ Huấn luyện viên trưởng đội tuyển cờ vua quốc gia;
- ✓ Ủy viên Ban chấp hành Liên đoàn cờ Việt Nam;
- ✓ Huấn luyện viên quốc tế;
- ✓ Trọng tài quốc tế;
- ✓ Thạc sĩ Khoa học giáo dục.

**Thành tích nổi bật:**

- ✓ Bằng khen Thủ tướng chính phủ (năm 2022);
- ✓ Bằng khen Bộ trưởng, chủ nhiệm UBTDTT (năm 2003);
- ✓ Bằng khen Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (năm: 2008; 2009; 2010; 2011; 2012; 2013; 2014; 2015; 2016; 2017; 2018; 2019; 2022).

**Đồng chủ biên sách:**

- ✓ Bộ sách Road2GO Cờ vua từng bước từng bước một.

**Thành tích thi đấu:**

- ✓ Vô địch quốc gia: 2003 và 2009
- ✓ HCB Giải vô địch cờ vua đồng đội châu Á.
- ✓ HCD đồng đội Seagames 22.

**Thành tích huấn luyện và đào tạo:**

Đào tạo nhiều kỳ thủ giành nhiều huy chương vàng quốc gia, Đông Nam Á; Đông Á, Châu Á, Thế giới. Nhiều học sinh trở thành kiện tướng quốc gia, Kiện tướng quốc tế và Đại kiện tướng quốc tế như: GM. Trần Tuấn Minh; IM. Nguyễn Văn Hải; WIM. Nguyễn Thiên Ngân; FM. Hoàng Minh Hiếu; FM. Bành Gia Huy; WFM. Kiều Bích Thủy; WFM. Nguyễn Thị Minh Oanh.

## BỘ SÁCH CÙNG NHÓM TÁC GIẢ

